

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N 66

24.12.2021

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: საკანალიზაციო სისტემებისა და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მოწყობა-ექსპლუატაცია;

საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი: შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“, ქ. თბილისი, ანა პოლიტკოვსკაიას ქ. N5 და N7;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: მცხეთის მუნიციპალიტეტი, სოფ. საგურამო;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 16.11.2021;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენლის შესახებ: შპს „გარემოსდაცვითი და შრომის უსაფრთხოების საგანმანათლებლო და საკონსულტაციო ცენტრი-ეკომეტრი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ მიერ წარმოდგენილია მცხეთის მუნიციპალიტეტში, სოფ. საგურამოს საკანალიზაციო სისტემებისა და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მოწყობა-ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“ გეგმავს მცხეთის მუნიციპალიტეტში, სოფ. საგურამოში საკანალიზაციო სისტემის და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობასა და ექსპლუატაციას. პროექტით გათვალისწინებული გამწმენდი ნაგებობის განთავსება დაგეგმილია მდ. არაგვის მარცხენა ნაპირის ქვედა ტერასაზე, სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთებზე (ს/კ: 72.06.11.144.601), საპროექტო ტერიტორიის GPS კოორდინატებია: X-477376 Y-4635156; X-477430 Y-4635170; X-477347 Y-4635273; X-477401 Y-4635286. გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობისათვის გამოყენებულ იქნება დაახლოებით 0,7 ჰექტარი მიწის ფართობი. წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, ამ ეტაპზე მიმდინარეობს მიწის კატეგორიის შეცვლის პროცესი, ხოლო ნაკვეთის კაპიტალში შემოტანის პროცედურებს განახორციელებს შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“.

საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს არ მდებარეობს რაიმე ტიპის საწარმოები. ტერიტორიიდან უახლოესი მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლი (ს/კ: 72.07.04.150) დაშორებულია დაახლოებით 340 მეტრით. საპროექტო ტერიტორიის სამხრეთით დაახლოებით 355 მეტრის მანძილზე განთავსებულია რესტორანი ოქროს საწმისი, ხოლო ჩრდილო-აღმოსავლეთით, დაახლოებით 245 მეტრში მდებარეობს კვების ობიექტი - ქაბაბის სახლი (ს/კ: 72.06.11.144.002). საპროექტო ტერიტორიიდან უახლოესი დაცული ტერიტორია, თბილისის ეროვნული პარკი, რომელიც ემთხვევა საქართველოს ზურმუხტის ქსელის დამტკიცებულ საიტს (საგურამო - GE0000047), დაშორებულია დაახლოებით 625 მეტრით. ამასთან, პროექტის ელექტრონული გადამოწმების მიხედვით, დგინდება რომ პირდაპირი მანძილი თბილისის ეროვნული პარკამდე დაახლოებით 312 მეტრს შეადგენს.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიიდან უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტი, მდ. არაგვი მდებარეობს 100 მეტრის დაშორებით. მონაცემთა ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დგინდება, რომ საპროექტო ტერიტორიის საზღვრიდან მდ. არაგვის კალაპოტამდე უახლოესი მანძილი 40 მ-ს შეადგენს. **ამასთან, დაზუსტებას საჭიროებს უშუალოდ საპროექტო ინფრასტრუქტურაიდან მდინარემდე მანძილის შესახებ ინფორმაცია.**

სკოპინგის ანგარიშში განხილულია პროექტის ალტერნატივები, მათ შორის მოცემულია ინფორმაცია საქმიანობის განხორციელების არაქმედების, ტექნოლოგიური და გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ალტერნატივების შესახებ. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, არაქმედების ალტერნატივის შემთხვევაში, სოფ. საგურამოს ჩამდინარე წყლების მართვის პრობლემა კვლავ გადაუჭრელი დარჩება. შესაბამისად, არაქმედების ალტერნატივა უგულვებელყოფილ იქნა. გამწმენდი ნაგებობისთვის შეირჩა ისეთი ტერიტორია, რომელიც შესაბამისობაშია გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის მოთხოვნებთან, ნაკლებ ზემოქმედებას მოახდენს გარემოს არსებულ მდგომარეობაზე, ასევე არ გამოიწვევს კერძო მესაკუთრეების დაზარალებას ან/და განსახლების პროცედურის განხორციელებას. სკოპინგის ანგარიშში არ არის წარმოდგენილი ინფორმაცია გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ტერიტორიული ალტერნატივების შესახებ, რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას, ადგილმდებარეობის ალტერნატივების წარმოდგენას, მათ შეფასებას და შერჩეული ადგილმდებარეობის გარემოსდაცვითი კუთხით სათანადო დასაბუთებას. **„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ შესაბამისად საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია გზშ-ის ანგარიშში წარმოადგინოს ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობისა და მისი განხორციელების ადგილის ყველა გონივრული ალტერნატივის შესახებ, შესაბამისი დასაბუთებით.** გამწმენდი ნაგებობის ტექნოლოგიის ალტერნატიული მეთოდებიდან უპირატესობა მიენიჭა ჩამდინარე წყლების დამუშავების ინტეგრირებული სივრცითი-კონიუგირებული ბაქტერიული სისტემის (ISBS) ბიოტექნოლოგიას. შერჩეული ტექნოლოგიის უპირატესობას წარმოადგენს სრული ავტომატური მართვის შესაძლებლობა, არასასიამოვნო სუნის არარსებობა, დაბალი ენერგეტიკული დანახარჯები, განთავსების ტერიტორიის სიმცირე და სხვა.

წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, სოფ. საგურამოში არ არსებობს ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობა, მოსახლეობის უმრავლესობა სარგებლობს მიწისქვეშა სეპტიკური ჭებით, ხოლო ჩამდინარე წყლები გაწმენდის გარეშე ჩაედინება ზედაპირული წყლის ობიექტებში. არსებული სიტუაციის გაუმჯობესების მიზნით, დაგეგმილია წყალარინების ქსელის, მაგისტრალური კოლექტორისა და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა. სოფელ საგურამოს მოსახლეობა, 2021 წლის მდგომარეობით, შეადგენს 7270 სულ მოსახლეს (2217 კომლი). ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის წარმადობა მოსახლეობის ამჟამინდელი რაოდენობა, ასევე კომერციული ობიექტებისა და ტურისტული ნაკადების გათვალისწინებით იქნება - 1204 მ³/დღ-ში, ხოლო 2050 წლისთვის, მოსახლეობის ზრდის რაოდენობის გათვალისწინებით გამწმენდი სისტემის მაქსიმალური წარმადობა იქნება - 1806 მ³/დღ-ში. გამწმენდი ნაგებობიდან გამოსული გაწმენდილი ჩამდინარე წყლების ჩაშვება მოხდება მდინარე არაგვში, შემდეგ GPS კოორდინატებზე: X-477324; Y-4635117.

საგურამოს ჩამდინარე წყლების წყალარინების პროექტი ითვალისწინებს ერთიან წყალარინების მილსადენების ქსელის მოწყობას გოფრირებული მილებით, საერთო სიგრძით 120 კმ, რომელიც განთავსდება მიწის ქვეშ 1.8 მეტრის სიღრმეზე. მილების დიამეტრი იქნება 200 მმ, 250 მმ, 300 მმ, 400 მმ, 600 მმ და 800 მმ. მომხმარებლებთან დაერთებებისთვის მილების დიამეტრი იქნება 150 მმ. პროექტით გათვალისწინებულია

ჭების მოწყობა (დიამეტრით - 1 მეტრი). ჭებს შორის მანძილები იქნება 30-50-60 მეტრი. გათვალისწინებულია ასევე 12 ერთეული წყალარინების მცირე სატუმბი სადგურის მიწყობა. წყალარინების ქსელის ძირითადი კოლექტორები იქნება თვითდენითი. გამწმენდი ნაგებობის საპროექტო პარამეტრებია - 55X120 მ. ქსელში საკანალიზაციო წყლის დინების დიდი სიჩქარეების თავიდან აცილების მიზნით გათვალისწინებულია მოეწყოს კანალიზაციის ვარდნის ჭები, შიგა დგარით. საპროექტო სოფლის ყველა უბანში მოეწყობა თვითდენითი წყალარინების შემკრები კოლექტორები, რომელთა დიამეტრი შეადგენს 200-300 მ-ს. მთავარი შემკრები კოლექტორის განთავსება დაგეგმილია მდ. არაგვის სანაპიროზე, რომლის დიამეტრი იქნება 400 მმ და თვითდენებით მიუერთდება წყალარინების გამწმენდ ნაგებობას. მდინარე არაგვის მარცხენა ნაპირზე გათვალისწინებულია მოეწყოს საყრდენი კედელი (სიგრძე - 100 მ სიმაღლე - 4,5-6 მ), აღნიშნული დამცავი კედლის მოწყობა უშუალოდ მდინარის კალაპოტში არ არის დაგეგმილი. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, დეტალური ინფორმაცია დამცავ კედელთან დაკავშირებით, წარმოდგენილი იქნება გზშ-ის ანგარიშში. გამწმენდი ნაგებობის ტერიტორიაზე გათვალისწინებულია ელექტროენერჯის სამარაგო გენერატორის განთავსება, რომელიც ელექტროენერჯის გათიშვის შემთხვევაში ავტომატურ რეჟიმში უზრუნველყოფს გამწმენდი ნაგებობის მუშაობას, რათა არ მოხდეს მდინარეში გაუწმენდავი ჩამდინარე წყლების ავარიული ჩაშვება.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ჩამდინარე წყლების გაწმენდისთვის გამოიყენება ინტეგრირებული სივრცითი-კონიუგირებული ბაქტერიული სისტემის (ISBS) ბიოტექნოლოგია, რომელშიც ხორციელდება ორგანული დამაბინძურებლების, აგრეთვე ორგანული და არაორგანული აზოტის ბიოდეგრადაციის პროცესი. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ISBS ბიოტექნოლოგია ორგანული და არაორგანული დაბინძურებისგან ჩამდინარე წყლების ღრმა გაწმენდის საშუალებას იძლევა. ISBS პროცესის განსახორციელებლად გამოიყენება სპეციალურად შემუშავებული სამგანზომილებიანი ორიგინალური მოდულური ბიო-კასეტები, მრავალშრიანი ინერტული სინთეზური ბიომასის იმობილიზატორით და სპეციალური ჰაერის აერაციის სისტემა, რომელიც გამოიყენება ჩამდინარე წყლების ჟანგბადით გაჯერებისთვის. მიკროორგანიზმების იმობილიზაცია ხდება მრავალშრიან ინერტულ ბიოკარინზე. მიკროორგანიზმები მონაწილეობენ ორგანული და არაორგანული დამაბინძურებლების ბიოდეგრადაციაში. გამწმენდ სისტემაში ბიოდაშლის პროცესი მიმდინარეობს მოდულური ტიპის კომბინირებულ ბიოლოგიურ რეაქტორში (MCBR). MCBR არის ბეტონის ან ლითონის ავზი, რომელიც შედგება რამდენიმე ტექნოლოგიური განყოფილებისაგან, სადაც განთავსებულია (TOP) ბიოკასეტის მოდული, მრავალშრიანი დინამიური ინერტული ბიოფილტრი [D.M.I.S.] და დიფუზორებით. სკოპინგის ანგარიშში საპროექტო გამწმენდი სისტემის ტექნოლოგია არასათანადოდ არის აღწერილი. წარმოდგენილი ინფორმაცია არ ასახავს ტექნოლოგიური ციკლის თანმიმდევრობას და გამწმენდ სისტემაში გამოყენებული მექანიზმების, გამოყენებული დანამატების შესახებ სათანადო ინფორმაციას. გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი უნდა იყოს საპროექტო გამწმენდი სისტემის ტექნოლოგიური ციკლის/სქემის დეტალური და თანმიმდევრული აღწერა, ჩამდინარე წყლების მიღებიდან - წყლის მდინარეში ჩაშვებამდე.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, გამწმენდი ნაგებობის სამშენებლო სამუშაოების ხანგრძლივობა შეადგენს 2 წელს. მშენებლობის დროს დასაქმებული იქნება დაახლოებით 50-70 ადამიანი. რაც შეეხება ექსპლუატაციის ეტაპს, ობიექტის სპეციფიკიდან გამომდინარე, გამწმენდი ნაგებობა იმუშავებს 24 საათიანი სამუშაო გრაფიკით. ობიექტის ექსპლუატაციის დროს დასაქმდება დაახლოებით 5-10 ადამიანი. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით დაგეგმილია სამშენებლო ბანაკის მოწყობა, რომლის ადგილმდებარეობას

შეარჩევს სამშენებლო სამუშაოების განმახორციელებელი კონტრაქტორი. სამშენებლო ბანაკის შემადგენლობაში იქნება: ავტოსადგომი, სასაწყობე მეურნეობა, საოფისე ოთახი, მუშა-მოსამსახურეთა ტანსაცმლის გამოსაცვლელი ოთახი, მოსასვენებელი ოთახი, საპირფარეო. სამშენებლო სამუშაოებისათვის საჭირო ინერტული მასალების და მზა ბეტონის ხსნარის შემოტანა მოხდება რაიონში მოქმედი ფიზიკური და იურიდიული პირების საწარმოებიდან. წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიაზე მისასვლელად გამოყენებული იქნება მცხეთა-თბილისის დამაკავშირებელი ცენტრალური გზა, რომელიც გამწმენდი ნაგებობის ტერიტორიას უერთდება გრუნტიანი გზით. მისასვლელი გზის მოწყობის მიზნით შესაძლოა საჭირო გახდეს მცირე მოცულობის მოსწორებითი ან/და მოხრეშვის სამუშაოების განხორციელება.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია ინფორმაცია პროექტის განხორციელებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ. ამასთან, წარმოდგენილია ზოგადი ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომელიც გათვალისწინებულია მოსალოდნელი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისთვის ან/და შერბილებისთვის.

სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების პერიოდში ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დაზიანების თავიდან აცილების მიზნით გათვალისწინებულია მისი მოხსნა, რომელიც დასაწყობდება სამშენებლო ტერიტორიაზე სპეციალურად გამოყოფილ ადგილზე. ნიადაგის განსათავსებლად შერჩეული უბანი ზედაპირული წყლის ობიექტიდან დაშორებული იქნება 50 მეტრზე მეტი მანძილით. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, მოსახსნელი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის რაოდენობის და მისი მართვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია წარმოდგენილი იქნება გზმ-ის ანგარიშში. პროექტის ფარგლებში დაცული იქნება სამუშაო მოედნების საზღვრები ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დამატებითი დაზიანების, ნიადაგის ეროზიის და გრუნტის დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს როგორც სახიფათო, ასევე არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნას. მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე საყოფაცხოვრებო ნარჩენები განთავსდება სპეციალურად გამოყოფილ ურნაში და გატანილ იქნება მუნიციპალური სამსახურის მიერ. მოწყობა-ექსპლუატაციის დროს სახიფათო ნარჩენები, შესაბამისი მარკირებით, განთავსდება სპეციალურ სათავსოში, რომლის გატანა მოხდება დაგროვების შესაბამისად, სათანადო ნებართვის მქონე კონტრაქტორების მიერ. მშენებლობის ეტაპზე ნავთობპროდუქტების დაღვრის შემთხვევაში გათვალისწინებულია დაბინძურებული ნიადაგის და გრუნტის მოხსნა და რემედიაციის მიზნით შესაბამისი ნებართვის მქონე კონტრაქტორისთვის გადაცემა. დაბინძურების ადგილი შეივსება ახალი გრუნტით და ჩატარდება რეკულტივაციის სამუშაოები. მშენებლობის პროცესში წარმოქმნილი ინერტული ნარჩენების გადატანა გათვალისწინებულია მუნიციპალტეტის მიერ გამოყოფილ ადგილზე. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, გზმ-ის ეტაპზე შემუშავებულ იქნება ნარჩენების მართვის დეტალური გეგმა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, მშენებლობის ეტაპზე, ზედაპირულ და გრუნტის/მიწისქვეშა წყლებზე, ასევე ნიადაგისა და გრუნტის ხარისხზე შესაძლოა ზემოქმედება მოახდინოს ნარჩენების არასწორმა მართვამ, სამშენებლო ტექნიკიდან/სატრანსპორტო საშუალებებიდან საწვავის და საპოხი მასალების შემთხვევითმა დაღვრამ, სანიაღვრე წყლების არასწორმა მართვამ და სხვა. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სანიაღვრე წყლების პოტენციურად დამაბინძურებელი უბნების პერიმეტრზე მოეწყობა სადრენაჟო/წყალამრიდი არხები. სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე განთავსდება ბიოტუალეტები ან საასენიზაციო ორმო, ხოლო სამეურნეო-

ფეკალური ჩამდინარე წყლების გატანა მოხდება საასენიზაციო მანქნის საშუალებით. ნაგებობის ოპერირების ფაზაზე მდინარის წყლის დაბინძურების რისკი დაკავშირებულია გაწმენდავი ან არასრულყოფილად გაწმენდილი ჩამდინარე წყლების ჩაშვებასთან. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, პროექტი ითვალისწინებს ჩამდინარე წყლების ბიოლოგიური გაწმენდის ეფექტური სისტემის მოწყობას, რომელიც ოპერირების წესების დაცვის შემთხვევაში უზრუნველყოფს ჩამდინარე წყლების ნორმირებულ გაწმენდას. პროექტით გათვალისწინებული ტექნოლოგია ითვალისწინებს, როგორც ორგანული ნივთიერებების დეგრადაციას და ჟბმ-ის და ჟქმ-ის კონცენტრაციების ნორმირებულ მაჩვენებლებამდე შემცირებას, ასევე აქტიური ლამის დეგრადაციასაც.

წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, მშენებლობის ეტაპზე ადგილი ექნება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებას და ხმაურის გავრცელებას, რომელიც შესაძლებელია წარმოიქმნას საძირკვლების მოწყობის, მილების განთავსებისთვის საჭირო ტრანშეების გათხრის, გამოყენებული ტექნიკის ძრავებიდან საწვავის პროდუქტების გაფრქვევის, ტექნიკის მოძრაობის დროს. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციის ეტაპზე, შერჩეული ტექნოლოგიური პროცესიდან გამომდინარე შემცირებულია ჭარბი ლამის დაგროვება, რაც ამცირებს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გავრცელებას.

სკოპინგის ანგარიშით წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიის გავლენის ზონაში არ ფიქსირდება კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები. ამასთან, აღსანიშნავია რომ სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს ცნობით საპროექტო ტერიტორია ექვევს მსოფლიო მემკვიდრეობის ნუსხაში შეტანილი ძეგლების: ჯვრის მონასტრის, სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძრისა და სამთავროს მონასტრის ინდივიდუალური დამცავი ზონის ერთიან ვიზუალური დაცვის არეალში.

საპროექტო მიწის ნაკვეთი დაფარულია ბუჩქოვანი მცენარეული საფარით, სადაც ასევე გვხვდება ხე-მცენარეთა სხვადასხვა სახეობები. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ამ ეტაპზე მიმდინარეობს საპროექტო ტერიტორიის დეტალური ბოტანიკური კვლევა, ხოლო დეტალური ინფორმაცია მცენარეული საფარის სახეობების, რაოდენობის და მათი გარემოდან ამოღების პირობების შესახებ, მათ შორის საკომპენსაციო ღონისძიებების ჩათვლით წარმოდგენილი იქნება გზშ-ის ანგარიშში.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის კანონმდებლობის დადგენილი წესით გავრცელება. მათ შორის, ინფორმაცია განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, მცხეთის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე, სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებგვერდზე. ინფორმაცია ასევე გადაიგზავნა სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის გამომწერებთან ელ. ფოსტის მეშვეობით. ხოლო სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის რეგიონალური წარმომადგენლების მიერ განხადებები განთავსდა საქმიანობის განხორციელების სიახლოვეს ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებზე. 2021 წლის 7 დეკემბერს, მცხეთის მუნიციპალიტეტის, სოფელ საგურამოს ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში გაიმართა აღნიშნული სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, საქმიანობის განმახორციელებელი კომპანიის, საკონსულტაციო კომპანიის და მცხეთის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები, ასევე დაინტერესებული საზოგადოების წევრები,

მათ შორის შპს „საქართველოს მელიორაციას“ წარმომადგენელი. საჯარო განხილვაზე პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები არ გამოთქმულა. შპს „საქართველოს მელიორაციას“ წარმომადგენელის განმარტებით საპროექტო საკანალიზაციო სისტემა კვეთს კომპანიის ბალანსზე არსებულ ინფრასტრუქტურას (დახურული, ღია არხები, გამანაწილებლები). საქმიანობის განმახორციელებელის განმარტებით, საკითხი გათვალისწინებული იქნება დეტალური პროექტირებისას. საჯარო განხილვაზე კითხვები დაისვა ასევე არსებულ და საპროექტო კოლექტორთან, მათ შორის კოლექტორის დასახლებაში განთავსებასთან დაკავშირებით. საქმიანობის განმახორციელებელმა, აღნიშნა რომ არსებული კოლექტორის ნაწილი, რომელიც არ არის მწყობრიდან გამოსული დაუერთდება საპროექტო საკოლექტორო სისტემას. გაკეთდება ცენტრალური კოლექტორი და საკანალიზაციო სისტემა, რომელიც მოიცავს სოფ. საგურამოს მთლიან ტერიტორიას. პროექტის დაწყებასთან დაკავშირებით დასმულ კითხვაზე სამინისტროს წარმომადგენელმა განმარტა, რომ აღნიშნული დამოკიდებულია საქმიანობის განმახორციელებლის მიერ სანებართვო, მათ შორის გარემოსდაცვითი კუთხით, შესაბამისი პროცედურების გავლაზე. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები სამინისტროში წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება. სკოპინგის პროცედურის შედეგად სამინისტროს მიერ განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. გზშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;

2. გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;

3. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1 გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიშში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);

4. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- დაგეგმილი საქმიანობის დეტალური აღწერა;
- საქმიანობის განხორციელების ადგილის აღწერა, საპროექტო ტერიტორიის საკადასტრო კოდი, საკანალიზაციო ქსელისა (კოლექტორის, შიდა საკანალიზაციო ქსელების) და გამწმენდი ნაგებობის SHP ფაილები, GPS კოორდინატები;
- საკანალიზაციო სისტემის (კოლექტორის და შიდა საკანალიზაციო ქსელების) სქემა და საპროექტო გამწმენდი ნაგებობის გენ-გეგმა, შესაბამისი ექსპლიკაციით;
- გამწმენდი ნაგებობის საპროექტო ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (მდებარეობის მითითებით), ზედაპირული წყლის ობიექტამდე (მდ. არაგვი), საავტომობილო გზამდე და სხვა;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები. წარმოდგენილი უნდა იყოს საკანალიზაციო სისტემისა (ცენტრალური კოლექტორის) და გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები, ასევე არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივების დასაბუთება. დეტალურად უნდა იქნეს დასაბუთებული გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ალტერნატივებიდან შერჩეული ადგილმდებარეობის გარემოსდაცვითი, სოციალური, ეკონომიკური და ტექნიკური უპირატესობები;
- პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი საკანალიზაციო სისტემისა (კოლექტორის და შიდა საკანალიზაციო ქსელების) და გამწმენდი ნაგებობის მოწყობის-ექსპლუატაციის დეტალური აღწერა;
- ინფორმაცია არსებული საკოლექტორო სისტემის შესახებ (რომელიც დაგეგმილია დაუერთდეს საპროექტო საკოლექტორო სისტემას);
- საპროექტო და დამხმარე ინფრასტრუქტურული ობიექტების, საპროექტო უბნების, დანადგარებისა და ტექნოლოგიური მოწყობილობების, მათ შორის მილსადენების (სიგრძე, დიამეტრი, ტიპი) და სატუმბი სადგურების (პარამეტრების, წარმადობა) დეტალური აღწერა;
- საკანალიზაციო სისტემისა (კოლექტორის, შიდა საკანალიზაციო ქსელების) და გამწმენდი ნაგებობის პარამეტრების შესახებ ინფორმაცია;
- საკანალიზაციო სისტემის (კოლექტორის, შიდა საკანალიზაციო ქსელების) სიგრძე და მთლიანი ქსელის ფართობი;
- ინფორმაცია გამწმენდის შერჩეული ტექნოლოგიის შესახებ. მათ შორის შერჩეული მეთოდის ეფექტურობის შესახებ;
- საპროექტო საკანალიზაციო სისტემისა, გამწმენდი ნაგებობის სიმძლავრე და წარმადობა;
- ინფორმაცია საკანალიზაციო წყლების შეკრების, გამწმენდ ნაგებობაზე მიწოდების და ჩამდინარე წყლების გაწმენდის ტექნოლოგიური სქემის/ციკლის შესახებ. საპროექტო გამწმენდი სისტემის ტექნოლოგიური სქემა/ციკლი წარმოდგენილი უნდა იყოს შესაბამისი თანმიმდევრობით, ჩამდინარე წყლის მიღებიდან - მის გაწმენდამდე;
- დაბინძურებული ჩამდინარე წყლის შემადგენლობა - გაწმენდამდე და გაწმენდის შემდეგ, შესაბამისი დასაშვები ნორმების მითითებით;
- ინფორმაცია გამწმენდ ნაგებობამდე და ნაგებობიდან წყალჩაშვების წერტილამდე მილსადენების გაყვანის შესახებ, (მილის პარამეტრები: მილის სიგრძე, დიამეტრი, ტიპი) განთავსების ადგილი (მიწის ზედაპირზე თუ მიწის ქვეშ). ამასთან, გამწმენდ ნაგებობამდე და გამწმენდი ნაგებობიდან წყალჩაშვების წერტილამდე მილსადენის გაყვანის სქემა და Shp ფაილები;

- ინფორმაცია საკანალიზაციო სისტემით მდინარის გადაკვეთის წერტილების შესახებ. მათ შორის ინფორმაცია გადაკვეთის ტექნიკური გადაწყვეტის შესახებ, გადაკვეთის ადგილის კოორდინატების მითითებით;
- ინფორმაცია საკანალიზაციო სისტემით სხვადასხვა მიწისქვეშა/მიწისზედა საკომუნიკაციო ქსელების გადაკვეთის შესახებ;
- გაწმენდილი წყლის ჩაშვების ადგილის GPS კოორდინატი;
- საპროექტო დამცავი კედლის შესახებ ინფორმაცია (ნაგებობის პარამეტრები და სხვ.);
- მოწყობის და ექსპლუატაციის პერიოდში წყალმარაგება-წყალარინების საკითხები;
- დეტალური ინფორმაცია საპროექტო გამწმენდი ნაგებობის პერიმეტრზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების მართვის შესახებ;
- სოფელ საგურამოს მოსახლეობის ზრდის დინამიკის მაჩვენებლების, ასევე წყალმოთხოვნილების ზრდის დინამიკის და შესაბამისად ჩამდინარე წყლების რაოდენობის დინამიკის შესახებ ინფორმაცია;
- გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი სუნის (არსებობის შემთხვევაში) გავრცელებასთან დაკავშირებული საკითხების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია ტექნოლოგიურ პროცესში წარმოქმნილი ლამის და მისი მართვის საკითხების (მათ შორის ტრანსპორტირება, გაუწყლოვნება) შესახებ. მათ შორის წარმოქმნილი ლამის სავარაუდო რაოდენობა/მოცულობა, შემადგენლობა, გაუწყლოვანება, დროებითი და საბოლოო განთავსების შესახებ ინფორმაცია;
- **ინფორმაცია სამშენებლო სამუშაოების შესახებ, მათ შორის:**
 - ინფორმაცია სამშენებლო ბანაკის შესახებ (მოწყობის ადგილის შესახებ ინფორმაცია, GPS კოორდინატების მითითებით);
 - სამშენებლო სამუშაოების გეგმა-გრაფიკი;
 - ინფორმაცია სამშენებლო სამუშაოებში გამოყენებული ტექნიკის შესახებ;
 - პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი მიწის სამუშაოების აღწერა;
 - მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
 - ინფორმაცია ფუჭი ქანების წარმოქმნის შესახებ, როგორც საკანალიზაციო ქსელის, ისე გამწმენდი ნაგებობის მოწყობის ეტაპზე, ფუჭი ქანების მოცულობის მითითებით; მართვის საკითხების აღწერა, მათ შორის: განთავსების (დროებითი, მუდმივი) ადგილების შესახებ ინფორმაცია.
- ინფორმაცია მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენებისა და მათი მართვის შესახებ;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- საპროექტო ტერიტორიაზე მისასვლელი გზების შესახებ ინფორმაცია;
- გამწმენდის მოწყობის ტერიტორიის საკუთრების ან სარგებლობის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს საპროექტო მიწის ნაკვეთების სტატუსის შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია შესაძლო ავარიული სიტუაციების შესახებ. მათ შორის, გაუთვალისწინებელ შემთხვევებში, ჩამდინარე წყლის მაქსიმალური მოდინების დროს, ავარიული სიტუაციის მართვის საკითხების შესახებ ინფორმაცია;
- საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში საპროექტო ტერიტორიის პირვანდელ მდგომარეობაში აღდგენის შესახებ ინფორმაცია.

4.1. საპროექტო ინფრასტრუქტურული ობიექტების განთავსების ტერიტორიაზე ჩატარებული გეოლოგიური, ჰიდროლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- საპროექტო (საკანალიზაციო სისტემის, გამწმენდი ნაგებობის განთავსების) არეალის გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა: რელიეფი (გეომორფოლოგია), გეოლოგიური აგებულება და ტექტონიკა, სეისმური პირობები, ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
- საპროექტო ტერიტორიის საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების შესახებ ინფორმაცია;
- საპროექტო ტერიტორიის გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური მახასიათებლების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია მდინარე არაგვის ჰიდროლოგიური და ხარისხობრივი მახასიათებლების შესახებ;
- ინფორმაცია საპროექტო მონაკვეთზე წყლის მაქსიმალური ხარჯის და მაქსიმალური დონეების შესახებ (წყალდიდობის და წყალმოვარდნის პერიოდში). საჭიროების შემთხვევაში შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები, წყალდიდობის და წყალმოვარდნის რისკის გათვალისწინებით.

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს: მოსალოდნელი ემისიები, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში (რომელში დამატებით, საკონტროლო წერტილად გათვალისწინებული იქნება 245 მეტრში მდებარე კვების ობიექტი) და სხვა; ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები; ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გეგმა; ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის (ზდგ) ნორმების პროექტი;
- გამწმენდი ნაგებობიდან არასასიამოვნო სუნის შესაძლო გავრცელებასთან დაკავშირებული ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია და შესაბამისი შემარბილებელი/პრევენციული ღონისძიებები;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- საკანალიზაციო სისტემისა (ცენტრალური კოლექტორი) და გამწმენდი ნაგებობის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით. ამასთან, მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მდ. არაგვის წყლის ხარისხობრივი მაჩვენებლების მონიტორინგის წარმოების შესახებ ინფორმაცია;
- გზშ-ის ანგარიშს თან უნდა დაერთოს ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდჩ) ნორმების პროექტი;
- საკანალიზაციო სისტემისა და გამწმენდი ნაგებობის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე და

გრუნტის ხარისხზე, შესაბამისი შემარბილებელი/პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;

- ინფორმაცია პროექტის ფარგლებში გეოლოგიურ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების შესახებ. ინფორმაცია საშიში გეოდინამიკური პროცესების შესახებ, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- საკანალიზაციო სისტემისა და გამწმენდი ნაგებობის მოწყობის-ექსპლუატაციის ეტაპზე, ბიოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. მათ შორის:
 - გზმ-ის ანგარიშში აისახოს სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია, უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ მცენარეებზე, ცხოველებზე (განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს "წითელ ნუსხით" დაცულ სახეობებზე) და ჰაბიტატებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. ამასთან, წარმოდგენილ იქნას ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები ფოტომასალასთან ერთად;
 - ექსპლუატაციის ეტაპზე, წყლის შესაძლო დაბინძურებით და ხარისხობრივი მაჩვენებლების გაუარესებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება მდინარის (მდ. არაგვი) იქითოფაუნაზე, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
 - ბიომრავალფეროვნების კვლევების შედეგების საფუძველზე, შემუშავდეს მონიტორინგის გეგმა, სადაც აისახება ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე ზემოქმედების დაკვირვების საკითხი;
- მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ნარჩენების წარმოქმნითა და მათი გარემოში გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით (ნარჩენების მართვის გეგმა);
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე. ინფორმაცია ადამიანის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკების შესახებ, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურული მემკვიდრეობის და არქეოლოგიურ ძეგლებზე. კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენა, აღწერა და შედეგების შესწავლა;
- ლანდშაფტის ვიზუალური ცვლილებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება;
- მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება, გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე, მათ შორის წყლის გარემოზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- საკანალიზაციო სისტემისა და გამწმენდი ნაგებობის მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი **შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;**
- საკანალიზაციო სისტემისა და გამწმენდი ნაგებობის მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი **გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა;**
- გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერა, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკის მიმართ საქმიანობის მოწყვლადობით;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა. მათ შორის გამწმენდი ნაგებობის ავარიული გაჩერების შემთხვევაში მდინარის დაბინძურების პრევენციის მიზნით განსაზღვრული ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;

- გარემოზე შეუქცევადი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებების/შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები.

6. საკითხები/შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- საპროექტო ტერიტორია ექცევა მსოფლიო მემკვიდრეობის ნუსხაში შეტანილი ძეგლების: ჯვრის მონასტრის, სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძრისა და სამთავროს მონასტრის ინდივიდუალური დამცავი ზონის ერთიან ვიზუალური დაცვის არეალში (საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის მინისტრის 2016 წლის 28 ივნისის N03/212 ბრძანება). შესაბამისად გზშ-ს დოკუმენტში, საპროექტო ტერიტორიის არქეოლოგიური კვლევის შედეგებთან და რეკომენდაციებთან ერთად, ასევე სათანადოდ უნდა იყოს წარმოდგენილი კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი, სავარაუდო ზემოქმედების შეფასების შესახებ ინფორმაცია;
- პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოები შეთანხმდეს სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან (იხ. საქართველოს კანონი "კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ", თავი VIII, მუხლი 41, პ. 2; საქართველოს მთავრობის დადგენილება N255 31.05.2019, თავი I, მუხლი 3, პ. 2, ი));
- სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სამშენებლო სამუშაოების განხორციელება მდინარის კალაპოტში დაგეგმილი არ არის. **აღნიშნული საკითხი გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას. კერძოდ, სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი სქემატური ნახაზებიდან, ასევე ადგილზე ვიზიტის დროს კომპანიის წარმომადგენლის განმარტებიდან დადგინდა, რომ პროექტის ფარგლებში, ორ მონაკვეთზე, დიუკერის გამოყენებით დაგეგმილია მდ. არაგვის გადაკვეთა. გზშ-ის ანგარიშში განხილული უნდა იყოს დიუკერის მშენებლობის საკითხები და მდინარის კალაპოტში ჩასატარებელი სამუშაოების ტექნოლოგიური სქემა. ასევე ინფორმაცია დიუკერით მდინარის გადაკვეთის სამუშაოების დროს მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასების შესახებ - წყლის ხარისხზე, მდინარის ეკოლოგიურ გარემოზე და იქტოფაუნაზე (შემარბილებელი/პრევენციული ღონისძიებების მითითებით);**
- დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია დიუკერის პარამეტრების, ამასთან მდინარის დიუკერით გადაკვეთის ადგილებში მდინარის კალაპოტის გარეცხვის სიღრმეების და მაქსიმალური წყლის დონეების შესახებ;
- სკოპინგის ანგარიშში დაზუსტებას საჭიროებს და გზშ-ის ეტაპზე დეტალურად უნდა იქნეს წარმოდგენილი მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ფაუნის სახეობებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია გამწმენდი ნაგებობის ეფექტურობის ხარისხის შესახებ. საჭიროა გამწმენდის ეფექტურობა შეესაბამებოდეს სასმელ-სამეურნეო წყალსარგებლობის კატეგორიის ობიექტში დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციებს (საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის

დადგენილება N425-„საქართველოს ზედაპირული წყლების დაბინძურებისაგან დაცვის ტექნიკური რეგლამენტი“);

- შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“ დამატებით გეგმავს ქ. დუშეთის, დაბა ჟინვალის, დაბა გუდაურის, დაბა ფასანაურის საკანალიზაციო და გამწმენდი სისტემის მოწყობას, ხოლო გამწმენდი სისტემიდან გამოსული ჩამდინარე წყლების ჩაშვებას მდინარე არაგვის სხვადასხვა ნაწილში, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს წყლის გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება. შესაბამისად გზშ-ს ეტაპზე დეტალურად უნდა იყოს შეფასებული კუმულაციური ზემოქმედება;
- დაზუსტებას საჭიროებს საპროექტო ობიექტიდან დაშორების მანძილის შესახებ ინფორმაცია უახლოეს ზედაპირულ წყლის ობიექტამდე, მდებარეობის მითითებით;
- დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობისა და მისი განხორციელების ადგილის ყველა გონივრული ალტერნატივის შესახებ, შესაბამისი დასაბუთებით;
- ნაგებობის ექსპლუატაციაში მიღების დროს გამწმენდის მუშაობის ეფექტურობის დასადგენად ინსტრუმენტული გაზომვების ჩატარების შესახებ ინფორმაცია, საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი ღონისძიებების განხორციელების დასადგენად;
- საპროექტო ნაგებობის განთავსება დაგეგმილია მდ. არაგვის უშუალო სიახლოვეს. აღნიშნული გარემოების გათვალისწინებით გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს მოსალოდნელი წყალდიდობის და წყალმოვარდნის, მათ შორის ტერიტორიის დატბორვის საშიშროების შესახებ დეტალური ინფორმაცია. წარმოდგენილი უნდა იყოს ასევე ტერიტორიის დაცვის საინჟინრო ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, მათ შორის შერჩეული საინჟინრო გადაწყვეტის ეფექტურობის დასაბუთება.

შპს „ჯორჯიან უოთერ ენდ ფაუნდრის“ ცნობით, საკანალიზაციო ქსელის განვითარება დაგეგმილია სასმელი წყლის წყალმომარაგების მაგისტრალური ხაზოვანი ნაგებობების (ბულაჩაურის და ღრმაღელის გვირაბების) განთავსების არეალში, რაც შეეხება საპროექტო გამწმენდ ნაგებობას იგი განთავსებულია სასმელი წყლის მაგისტრალური მილსადენიდან (დ=1400მმ) და წყალმომარაგების გვირაბიდან 20-30 მ-ის დაშორებით. აღნიშნული ფაქტორებიდან გამომდინარე დეტალური პროექტირებისას, გზშ-ის ეტაპზე, გათვალისწინებული უნდა იქნეს შემდეგი საკითხები:

- რადგან საპროექტო გამწმენდი ნაგებობის ტერიტორია ემიჯნება მაღალი წნევის სასმელი წყლის ხაზოვან ნაგებობას, დამცავი კედლის კონსტრუქციის პროექტირებისას, გათვალისწინებული უნდა იყოს გამწმენდი ნაგებობის გარდაუვალი დატბორვის და დაზიანების რისკი. ვინაიდან, ხაზოვანი ნაგებობების ნიშნული 15-20 მ-ით მაღალია ვიდრე გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ტერიტორია, დატბორვის რისკი მკვეთრად იზრდება;
- გამწმენდი ნაგებობის განთავსებისას გათვალისწინებული უნდა იყოს სასმელი წყლის წყალმომარაგების მაგისტრალურ ხაზოვან ნაგებობამდე მისასვლელი გზის და სამუშაო სივრცის დატოვება, ტექნიკური მომსახურების უზრუნველსაყოფად;
- საკანალიზაციო ქსელის მიერ სასმელი წყლის წყალმომარაგების ხაზოვანი ნაგებობების გადაკვეთების პროექტირებისას, სახელმძღვანელოდ,

გათვალისწინებული უნდა იქნეს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის N1-1/970 ბრძანებით დადგენილი სამშენებლო ნორმები და წესები;

- სასმელი წყლის წყალმომარაგების ხაზოვანი ნაგებობების განთავსების არეალებში საკანალიზაციო ქსელის მოწყობისას გათვალისწინებული უნდა იყოს საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2001 წლის 16 აგვისტოს N298/ნ ბრძანებით დამტკიცებული „გარემოს ხარისხობრივი მდგომარეობის ნორმების“ დანართი 5-ით განსაზღვრული ხაზობრივი ნაგებობის სანიტარული დაცვის ზოლისთვის მოცემული მოთხოვნები. მოცემულ შემთხვევაში სანიტარული ზონის სიგანედ მიღებულია წყალსადენების (გვირაბების) ორივე განაპირა ხაზებიდან 20 მ-იანი დაშორებით შექმნილი დერეფანი. აღნიშნული მოთხოვნა ითვალისწინებს საკანალიზაციო ჭების მოწყობას 20 მ-იანი დერეფნის ფარგლებს გარეთ. საკანალიზაციო ქსელის წყალსადენის მომიჯნავედ (პარალელურად) განთავსების შემთხვევაში, ასევე დაცული უნდა იყოს სანიტარული ზონის საზღვრები;
 - სასმელი წყლის წყალმომარაგების ხაზოვანი ნაგებობების გადაკვეთის წერტილები მინიმუმამდე უნდა იყოს დაყვანილი;
 - სასმელი წყლის წყალმომარაგების ხაზოვანი ნაგებობების გადაკვეთები აუცილებლად უნდა მოხდეს ქვევიდან. ზევიდან გადაკვეთა დასაშვებია, მხოლოდ საპროექტო დასაბუთებით, გარდაუვალი აუცილებლობის შემთხვევაში;
 - სასმელი წყლის წყალმომარაგების ხაზოვანი ნაგებობის მიმდებარედ ფეკალური სატუმბი სადგურების მშენებლობის შემთხვევაში გათვალისწინებული უნდა იყოს პრევენციული ღონისძიებები, რათა გამოირიცხოს ხაზოვანი ობიექტების სანიტარული ზოლების ფარგლებში მოქცეული გრუნტის დაბინძურება;
 - გზმ-ის ანგარიშში ზემოაღნიშნულ საკითხებთან დაკავშირებით მოცემული უნდა იყოს დეტალური საპროექტო გადაწყვეტები.
- გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული თითოეული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით). გზმ-ის ანგარიშში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების დაცვით.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ მიერ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილ - მცხეთის მუნიციპალიტეტში, სოფელ საგურამოს საკანალიზაციო სისტემის და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მოწყობა-ექსპლუატაციაზე **სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიშში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოპოვებული, შესწავლილი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.